**Engineer** Stöd

# Ordlista

Vad orden på den här webbplatsen betyder — en rad var, en hel artikel om några och en länk till dem som definierar dem.

Den här webbplatsen förklarar sig själv offentligt. Kolofonen namnger varje teknik bakom den, anteckningarna diskuterar webbläsarbuggar och tillgänglighetsredogörelsen citerar avsnitt med nummer — så en läsare som följer något av det möter ord som är exakta och obekanta på samma gång.

Vart och ett av dem får en rad nedan. Namnet länkar till dem som definierar det, eftersom en sammanfattning är ett ställe att börja och en specifikation är det som är sant. Där webbplatsen har skrivit en längre artikel om ett ord öppnar namnet artikeln i stället, och dess lista för vidare läsning börjar vid samma källa.

**acceptanskriterier**
villkor för att godkänna en viss ändring

**ACME**
protokollet som utfärdar ett certifikat utan en människa

**analysdatalager**
en databas som samlar verksamhetens data för analys

**animation**
en förändring i en sidas utseende som spelas upp över tid

**Ansible**
ett verktyg som för en server till ett nedskrivet tillstånd

**anslutningspool**
en uppsättning öppna databasanslutningar för återanvändning

**användare**
person eller process för personens räkning med systemåtkomst

**API**

det beskrivna sättet för ett program att anropa ett annat

**app**
ett program som människor använder för att utföra en uppgift

**ArcGIS**
den kommersiella GIS-plattformen från Esri

**ARIA**
extra märkning som ger en kontroll ett namn för hjälpmedel

**arkitektur**
hur ett systems delar passar ihop, och varför

**arkitekturbeslutsdokument**
ett kort dokument om ett arkitekturval och dess skäl

**autentisering**
bekräftelse av den identitet som anges i en begäran

**AWS**
molnplattformen från Amazon

**axe**
tillgänglighetsmotorn som den här webbplatsen granskas med

**Azure**
molnplattformen från Microsoft

**backend**
den halva av ett system som läsaren aldrig laddar

**Bash**
det GNU-skal som de flesta skript skrivs för

**bibliotek**
kod som paketerats för att andra program ska anropa den

**Bicep**
Azures eget språk för att deklarera infrastruktur

**BigQuery**
Googles datalager för frågor mot mycket stora tabeller

**blå-grön driftsättning**
att flytta trafiken mellan två likadana produktionsmiljöer

**brandvägg**
regeluppsättningen som avgör vilken trafik som släpps igenom

**business intelligence**
att göra verksamhetens data till beslutsunderlag

**cache**
en sparad kopia en webbläsare får återanvända utan att fråga

**cachning**
att spara ett svar så att arbetet inte görs om

**canary release**
att släppa en ändring till en liten andel användare först

**CDN**
servrar nära läsaren som delar ut kopior

**change data capture**
att läsa av ändringarna i en databas och skicka dem vidare

**chaos engineering**
kontrollerade experiment som för in fel i ett system i drift

**CI**
att slå ihop minst dagligen, varje gång bevisat av ett bygge

**CIDR**
ett sätt att skriva och routa adressblock av valfri storlek

**CLDR**
Unicodes data om varje språks datum, tal och sortering

**containerkörmiljö**
programmet som faktiskt startar en container

**Content Security Policy**
en lista över varifrån en sida får läsa in saker

**Core Web Vitals**
tre mätningar av hur det känns att använda en sida

**CORS**
hur en server låter sidor från andra ursprung läsa dess svar

**cron**

schemaläggaren i Unix som kör kommandon på bestämda tider

**cross-site scripting**
en attack som får en sida att köra en angripares skript

**CSRF**
en attack som får webbläsaren att skicka en oönskad begäran

**CSS**
språket som anger hur en sida ser ut

**CTE**
en namngiven delfråga som en större fråga läser som tabell

**CVE**
den offentliga listan som ger varje känd sårbarhet ett id

**daemon**
ett program som körs i bakgrunden, utan tillsyn

**dashboard**
en skärmbild byggd för att besvara en återkommande fråga

**data mesh**
att låta domänteam leverera sina analysdata som produkter

**dataanalys**
systematisk bearbetning av data för att hitta mönster

**databas**
lagrade data, ordnade så att program kan ställa frågor

**databasfråga**
en skriven fråga som en databas besvarar

**databasindex**
en struktur som hittar rader utan att läsa hela tabellen

**databasnormalisering**
att ordna tabeller så att varje uppgift bara lagras en gång

**databasschema**
en namngiven grupp tabeller inuti en databas

**datalinjage**
datas väg från källor genom bearbetningar

**datapipeline**
en följd av steg som för data från källa till användning

**dataset**
en samling data som publiceras som en enhet

**datasjö**
ett lager som sparar rådata i sin ursprungliga form

**defekt**
en brist som hindrar en produkt från att uppfylla kraven

**definition av klart**
gemensamma kvalitetskrav för färdigt produktarbete

**DevOps**
metoder som förenar mjukvaruutveckling och drift

**DHCP**
ett protokoll som delar ut IP-adresser och nätinställningar

**Django**
ett Python-ramverk för att bygga webbapplikationer

**DNS**
katalogen som gör ett namn till en adress

**Docker**
ett sätt att leverera ett program med allt det behöver

**DOM**
det levande objektträd som webbläsaren bygger av en sida

**driftstopp**
den tid då en tjänst inte svarar någon

**driftsättning**
att flytta en ändring dit människor faktiskt använder den

**e-post**
post som skickas mellan brevlådor över internet

**effekter av ingenjörsarbete**
verkningar som går att påvisa efter tekniskt arbete

**end-to-end-test**

ett test som går igenom hela systemet som en användare gör

**enhetstest**
en automatisk kontroll av en liten, isolerad kodbit

**ESLint**
en regelstyrd linter för JavaScript

**ETL**
att flytta data mellan system och omforma dem på vägen

**event sourcing**
att spara ändringar som händelser och härleda tillståndet

**exponentiell backoff**
en paus mellan omförsök som multipliceras efter varje fel

**favicon**
den lilla bild som en webbläsare visar bredvid en sida

**felbudget**
andelen fel som ett tillförlitlighetsmål ännu tillåter

**fil**
en namngiven mängd data som lagras som en enhet

**filsystem**
strukturen som gör en disk till namngivna filer och mappar

**forge**
en gemensam server för kodrepon och samarbete

**fritextsökning**
sökning i dokument efter deras ord, sorterad efter relevans

**frontend**
systemdelen som hanterar presentation och interaktion

**funktionsflagga**
en av/på-brytare för kod utan att bygga om applikationen

**GDAL**
ett bibliotek för att läsa och konvertera geodata

**Gemini**
ett lättviktigt internetprotokoll för att leverera hypertext

**gemtext**
ett textformat med en länk per rad

**GeoJSON**
geografi skriven som JSON

**geospatial**
om data vars betydelse beror på var de finns

**GIS**
system för data som har en plats på en karta

**git**
versionshanteringen där den här webbplatsens historik finns

**git-hook**
ett skript som git kör när något händer

**GitHub**
värdtjänsten från Microsoft för git-repon

**GitLab**
en git-plattform som du också kan köra själv

**GitOps**
att driva infrastruktur utifrån ett önskat tillstånd i Git

**Go**
ett kompilerat, starkt typat språk med skräpsamling

**god praxis i mjukvaruutveckling**
beprövade arbetssätt för ett visst sammanhang

**Google Cloud**
molnplattformen från Google

**Gopher**
ett menyprotokoll för att hämta dokument över internet

**Grafana**
ett dashboardverktyg för mätvärden och loggar

**GraphQL**
ett frågespråk där klienten själv väljer fälten

**gRPC**

ett ramverk för att anropa fjärrprocedurer över HTTP/2

**hastighetsbegränsning**
ett tak för antalet anrop från en klient per tidsenhet

**hreflang**
attributet som parar ihop en sida med dess översättningar

**HSTS**
en webbläsares löfte att använda HTTPS nästa gång

**HTML**
språket som en sidas struktur skrivs i

**HTTP**
den begäran och det svar som webben bygger på

**HTTPS**
samma begäranden, över en krypterad anslutning

**hårdvara**
de fysiska delarna av en dator

**hälsokontroll**
ett automatiskt test av om en tjänst fungerar

**härdning**
att ta bort det som en angripare skulle kunna använda

**hög tillgänglighet**
förmågan att hålla en tjänst igång när en del fallerar

**idempotent**
säker att köra två gånger, då andra gången inte ändrar något

**immutable infrastructure**
att byta ut servrar i stället för att ändra dem på plats

**incident**
en händelse som sätter ett systems data eller tjänst på spel

**incidenthantering**
samordnade beslut och åtgärder under en incident

**informationssäkerhet**
skydd av data och system mot missbruk och skada

**infrastruktur som kod**
att styra infrastruktur från versionerade definitionsfiler

**internationalisering**
att utforma programvara så att den lätt kan lokaliseras

**IP-adress**
ett nummer som anger vart nätet ska leverera ett paket

**IPv6**
versionen av internetprotokollet med adresser på 128 bitar

**JavaScript**
språket som webbläsare kör

**JSON**
textformatet som de flesta data färdas i

**JSON Schema**
ett språk för att beskriva hur JSON-data ska se ut

**JWT**
en kompakt, URL-säker token med claims i JSON

**kaka**
ett litet värde som en webbplats ber webbläsaren att spara

**kanonisk URL**
den enda adress som en sida säger är dess egen

**katastrofåterställning**
att återställa driften efter ett haveri med en testad plan

**knapp**
en kontroll som en person trycker på för att något ska hända

**kodbas**
all källkod för en app, samlad i ett enda repo

**kodgranskning**
någon annans granskning av en ändring innan den slås ihop

**kodkvalitet**
hur väl koden fungerar, går att förstå och ändra

**konfiguration**

de inställningar som avgör hur ett system beter sig

**kontinuerlig leverans**
att hålla programvara redo att släppas säkert vid behov

**kontraktstestning**
testning av överenskomna gränssnitt mellan komponenter

**kontrastförhållande**
hur långt isär två färger ligger, uttryckt som ett tal

**kryptering**
att göra data oläsliga utan nyckeln

**Kubernetes**
ett system som håller en flotta containrar igång

**kvalitetsgrind**
kontroller som kod måste klara innan den går vidare

**kö**
arbete i ordningsföljd som något annat ska plocka upp

**lagring**
att spara data, eller medier som bär dem, för senare läsning

**landmärke**
en region på en sida som en skärmläsare kan hoppa till

**larm**
ett meddelande från ett system när något kräver en människa

**lastbalanserare**
en server som fördelar anrop mellan flera andra

**lasttest**
ett test som mäter ett system under simulerad trafik

**latens**
väntan mellan frågan och den första delen av svaret

**lazy loading**
att läsa in något först när det behövs

**Leaflet**
ett litet bibliotek för kartor i en webbläsare

**ledtid för ändringar**
tiden från en commit till driftsättning i produktion

**Lighthouse**
Chromes egen granskning av fart, märkning och god praxis

**linter**
ett verktyg som flaggar troliga buggar utan att köra koden

**Linux**
kärnan som de flesta servrar kör på

**loggning**
att skriva ned vad som händer, medan det händer

**lokalisering**
att anpassa program till en marknads språk och konventioner

**lösenord**
en hemlig sträng som bevisar vem som loggar in

**macOS**
skrivbordsoperativsystemet från Apple

**Mapbox**
en kommersiell källa till kartplattor och kartstilar

**Markdown**
vanlig text med några tecken som betyder formatering

**maskininlärning**
att bygga program som lär sig en uppgift av exempel i data

**materialiserad vy**
en vy som lagrar resultatet av sin fråga som en tabell

**metadata**
data som beskriver andra data, så att de kan hittas

**migrering**
en planerad övergång till en ny version eller plattform

**mikrotjänster**
en arkitektur av små tjänster som driftsätts var för sig

**mjukvara**

de program och data som en dator kör

**moln**
datorkraft som hyrs per timme av någon annan

**multifaktorautentisering**
inloggning som kräver två eller fler olika slags bevis

**mål för återställningspunkt**
den längsta period vars data får gå förlorade

**mål för återställningstid**
tidsmålet för att återuppta en tjänst efter avbrott

**NAT**
omskrivning av IP-adresser när paket passerar en router

**Next.js**
ett React-ramverk för att bygga webbappar

**nginx**
en webbserver och omvänd proxy

**nätverksport**
numret som pekar ut en tjänst på en värddator

**nätverksprotokoll**
de överenskomna regler två program följer för att tala

**OAuth**
ett sätt att ge en app begränsad åtkomst utan lösenordet

**observerbarhet**
förmågan att förstå ett system utifrån data det skickar ut

**omvänd proxy**
en server som tar emot trafik för en webbtjänst

**onion-tjänst**
en adress som bara fungerar via Tor

**OpenAPI**
en maskinläsbar beskrivning av ett HTTP-API

**OpenID Connect**
ett identitetslager ovanpå OAuth för inloggning

**OpenTelemetry**
ett leverantörsoberoende sätt att skicka telemetri

**operativ hemlighet**
en åtkomstuppgift för program, som nyckel eller lösenord

**operativsystem**
programvaran som hanterar hårdvaran åt alla andra program

**ORM**
ett bibliotek som kopplar databastabeller till objekt i kod

**partitionering**
att dela upp en tabell i fysiska delar

**penetrationstest**
en godkänd attack som visar om sårbarheter går att utnyttja

**PHP**
språket som det mesta av den gamla webben körs på

**Playwright**
verktyget som styr en webbläsare i tester

**Podman**
en containermotor som inte behöver någon daemon

**PostGIS**
tillägget som ger PostgreSQL geometri

**PostgreSQL**
databasen som det mesta av det här arbetet byggdes på

**postmortem**
en skriftlig genomgång av en incident och dess orsaker

**privilegium**
en rättighet som ett system ger en person eller process

**programpaket**
kod paketerad med en beskrivning, klar att installera

**progressive enhancement**
att bygga sidor som fungerar i ren HTML och sedan bygga på

**progressive web app**

en webbplats som kan installeras och köras som en app

**Prometheus**
en databas som hämtar in och lagrar mätvärden

**proxy**
en server som vidarebefordrar en begäran åt dig

**Python**
språket som det mesta av webbplatsens verktyg är skrivet i

**QGIS**
det fria GIS-programmet för skrivbordet

**RAID**
flera diskar som körs som en, oftast för att tåla diskfel

**RBAC**
behörigheter som ges till en roll, inte till en person

**Redis**
ett minnesbaserat lager för saker som lever kort

**refaktorering**
att ändra kodens struktur utan att ändra vad den gör

**regressionstestning**
testning av att en ändring bevarar tidigare beteende

**reguljärt uttryck**
ett mönster som beskriver vilka textsträngar som ger träff

**replikering**
att hålla kopior av en databas i takt på andra servrar

**repo**
ett arkiv som behåller sparade versioner av en samling filer

**responsiv design**
en layout som anpassar sig efter skärmen den läses på

**REST**
webbens arkitekturstil, uppbyggd kring resurser

**retrieval-augmented generation**
att generera svar utifrån dokument hämtade för frågan

**robots.txt**
filen som talar om för sökrobotar vart de inte ska gå

**RSS**
det äldre av de två XML-format som ett webbflöde skrivs i

**Ruff**
en snabb linter och formaterare för Python

**runbook**
testade steg för en återkommande driftuppgift

**Rust**
ett kompilerat språk som kontrollerar minnet åt dig

**S.M.A.R.T.**
diskens inbyggda självövervakning som varnar för haveri

**semantisk versionering**
versionsnummer som visar om en uppdatering är kompatibel

**SEO**
att göra en sida lätt att hitta utan att betala för det

**server**
en dator eller ett program som betjänar andra i ett nätverk

**server-sent events**
en envägsström av händelser från en server över HTTP

**server-side rendering**
att skapa en sidas HTML på servern vid varje begäran

**serverless**
att köra kod utan att själv sköta servrarna under den

**service worker**
ett skript som svarar på begäranden när nätverket inte kan

**servicenivåmål**
ett mätbart tillförlitlighetsmål som en tjänst ska uppfylla

**single-page application**
en webbapp som laddar en sida och ändrar den med JavaScript

**skalbarhet**

om mer last kräver mer än fler maskiner

**skärmläsare**
programvara som läser en sida högt eller i punktskrift

**SQL**
språket som relationsdatabaser svarar på

**SQL Server**
relationsdatabasen från Microsoft

**SQL-injektion**
en attack som gör indata till en del av en databasfråga

**SQLite**
en hel databas i en enda fil

**SSH**
ett krypterat skal på en annan maskin

**SSRF**
en attack som får en server att hämta angriparens URL

**statisk webbplatsgenerator**
ett program som skriver ut varje sida i förväg

**stilmall**
filen som innehåller en sidas CSS

**stjärnschema**
en modell med en faktatabell och dimensionstabeller runt den

**stor språkmodell**
ett neuralt nätverk som förutsäger nästa token i en text

**strukturerad data**
fakta om en sida, skrivna för maskiner

**Subresource Integrity**
ett hashvärde som en webbläsare kontrollerar en fil mot

**SVG**
ett XML-språk för grafik som kan skalas

**systemd**
det som startar allt annat i Linux

**systemkärna**
kärnan i ett operativsystem

**systemmätvärden**
tal som ett system rapporterar om sig självt

**säkerhetskopia**
en kopia av data som skydd mot förlust, och att göra den

**sökrobot**
ett program som hämtar sidor för att indexera dem

**teknisk skuld**
merkostnaden som en snabb nödlösning i dag ger senare

**tekniskt ledarskap**
riktning och tydligt mandat för tekniska beslut

**Terraform**
HashiCorps verktyg som planerar och rullar ut infrastruktur

**testdriven utveckling**
att skriva testet före koden, ett litet test i taget

**TLS**
protokoll för autentiserade, krypterade anslutningar

**Tor**
ett nätverk som leder trafik via frivilliga reläer

**transaktion**
en grupp databasändringar som genomförs helt eller inte alls

**TypeScript**
JavaScript med typer som kontrolleras innan det körs

**typsnitt**
ett teckensnitt i en fil som sidan laddar ned

**Ubuntu**
en Linuxdistribution som är vanlig på servrar

**UI**
den del av ett program som en person ser och arbetar med

**Unicode**

standarden som ger varje tecken ett eget nummer

**URL**

adressen som anger var något finns

**UTF-8**

Unicode-kodning med en till fyra byte per skalärvärde

**validering**

att kontrollera indata mot reglerna innan man litar på dem

**vektorsökning**

sökning efter de vektorer som ligger närmast en fråga

**viewport**

den del av en sida som ett fönster faktiskt visar

**virtuell maskin**

en hel dator som körs i mjukvara på en fysisk värd

**VPN**

ett logiskt avskilt nät över delad infrastruktur

**värddator**

en dator som är ansluten till ett nätverk

**WCAG 2.2**

standarden för webbtillgänglighet som webbplatsen siktar mot

**web components**

webbläsarfunktioner för nya, återanvändbara HTML-element

**WebAssembly**

ett portabelt binärt kodformat som körs i en sandlåda

**webbappsmanifest**

en JSON-fil som beskriver en webbplats som installerbar app

**webbflöde**

en sidas uppdateringar, i ett format du kan prenumerera på

**webbläsare**

programmet en person använder för att öppna webbsidor

**webbplats**

relaterade webbsidor publicerade med ett gemensamt syfte

**webbplatskarta**
en lista över en webbplats sidor, skriven för maskiner

**webbtillgänglighet**
webbens användbarhet för personer med funktionsnedsättning

**webhook**
en HTTP-begäran som en tjänst skickar när något händer

**WebP**
ett rasterformat med destruktiv och förlustfri komprimering

**WebSocket**
ett protokoll för en tvåvägsanslutning som hålls öppen

**WordPress**
ett CMS med öppen källkod för webbplatser

**YAML**
ett inställningsformat som en människa fortfarande kan läsa

**zero trust**
en modell som inte ger förtroende enbart utifrån nätverket

**återställning av en driftsättning**
att återgå till en tidigare driftsättning efter ett fel

**åtkomstkontroll**
att bevilja eller neka varje begäran att använda en resurs

**övervakning**
att bevaka ett system i drift så att det säger till först

Skapa ett gemensamt ordförråd

Ett gemensamt ordförråd gör tekniska val lättare att diskutera.

**Se våra tjänster** Hör av er →

Följ ordet till underlaget

Följ ett begrepp till förklaringen, primärkällor och relevant arbete innan ni väljer verktyg.

**Fallstudier** Hör av er →

Klargör valet bakom begreppet

Ta med orden i ett förslag som påverkar ett beslut ni behöver fatta.

**Se vad det kostar** Hör av er →

# Diskutera de praktiska följderna

Vi kan hjälpa till att omsätta tekniska alternativ till konsekvenser för organisationen.

Se våra tjänster

welcome@engineer.company +45 50 10 61 84 Köpenhamn, Danmark

Ta med dig den här sidan

Visitkort

Omsorgsfullt skapad med kärlek av D.

CVR 45969703 · Tagensvej 105C, 3. th, 2200 København N

Upphovsrätt © 2025 – nu · Engineer ApS · Alla rättigheter förbehållna.

Utskrivet från https://support.engineer.company/sv/glossary/